ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 56.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 20-го Іюля — 1845 — Wilno PIĄTEK, 20-go Lipca.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 14 Іюля.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Генералъ-Адъютанта Графа Киселева.

Графъ Павелъ Дмитріевичъ! Изъ всеподданнѣйшаго доклада Военнаго Министра, объ окончаніи пятаго очереднаго набора съ губерній Восточной Полосы Имперіи, также съ однодворцевъ и гражданъ Западныхъ Губерній, Я съ удовольствіемъ усмотрѣлъ, что всѣ сословія вѣдомства Государственныхъ Имуществъ оказали примѣрное усердіе и особенную готовность къ своевременному и совершенно исправному выполненію этой важной общественной повинности. Видя въ этомъ новое доказательство ихъ вѣрноподданнической преданности къ Престолу и Отечеству, Я поручаю вамъ объявить особенное Мое благоволеніе всѣмъ сословіямъ сего вѣдомства, до коихъ отправ-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St Petersburg, 14 go Lipca.

Najwyższy Reskrypt,

do Jenerał-Adjutanta Hrabiego Kisielewa.

Hrabio Pawle synu Dymitra! Z najpoddanniejszego sprawozdania Ministra Wojny o ukończeniu piątego kolejnego naboru z Gubernij wschodniéj strefy Cesarstwa, i z jednodworców i hraždan zachodnich Gubernij, ze szczególném zadowoleniem dostrzegłem, że wszystkie stany wydziału Dóbr Skarbowych okazały wzorową gorliwość i szczególną gotowość w dokładném i należytém wypełnieniu téj ważnéj krajowéj powinności. Upatrując w tém nowy dowód ich wiernopoddańskiego poświęcenia dla Tronu i Ojczyzny, polecam wam oświadczyć szczególne Moje zadowolenie wszystkim stanom tego wydziału, do których należało wypełnienie téj powinności, oraz wszystkim osobom, powierzonego wam wydziału, którym było polecone usku-

СМѢСЬ.

Переходъ Наполеона черезъ гору Сенъ-Бернардъ.

(Отрывокъ изъ Исторіи Консульства и Имперіи. Соч. Тьера, Т. I. Книга IV.)

(Окончаніе.)

(*См. N. 54 Вил. Вѣстн.*)

Первый консулъ пробылъ нѣсколько минутъ у монаховъ, поблагодарилъ ихъ за попеченія объ арміи и принесъ въ даръ значительвую сумму, для вспомоществованія бѣднымъ.

Онъ спустился быстро, слѣдуя мѣстному обычаю, то есть катясь по снѣгу, и въ тотъ же вечеръ прибылъ въ Этрубле. На другой день, сдѣлавъ нѣкоторыя распоряженія касательно артиллеріи и съѣстныхъ припасовъ, отправился въ Аосту и Баръ. Убѣдившись, что все сказанное ему было справедливо, рѣшился двинуть пѣхоту, кавалерію и четырехфунтовыя орудія по тропинкѣ Альбаредо, что оказывалось возможнымъ, по предварительномъ исправленіи сей тропинки. Всѣ войска должны были занять выходъ изъ горъ впереди Иврe, а между тѣмъ первый консулъ намѣревался овладѣть крѣпостью, или отыскать средство обойти оную, проведя артиллерію по которому нибудь изъ ближнихъ ущелій. Онъ поручилъ генералу *Lecchi*, начальнику Италіянцевъ, подняться на лѣвую сторону, проник-

ROZMAITOŚCI.

Przejście Napoleona przez górę Św. Bernarda.

(Wyjątek z Historyi Konsulatu i Cesarstwa przez Thiersa. Tom I. Xięga IV.)

(Dokończenie.)

(*Ob. N. 54 Kur. Wil.*)

Piérwszy Konsul przebył kilka chwil u zakonników, podziękował im za uprzejmość dla wojska, i zostawił im hojny upominek na wsparcie ubogich i podróżnych.

Spuścił się prędko z góry, zwyczajem krajowym, ślizgając się po śniegu, i przybył wieczorem do Etroubles. Nazajutrz, wydawszy niektóre rozporządzenia względem artylleryi i żywności, udał się do Aosty i Bardu. Przekonawszy się, że wszystko co mu powiedziano jest prawdą, postanowił przeprawić piechotę, jazdę i działa cztéro funtowe drożyną przez Albaredo, co można było uskutecznić naprawiwszy nieco tę ścieszkę. Wszystkie te wojska miały osadzić wejścia do gór, przed miasteczkiem Iwreą, tymczasem zaś Piérwszy Konsul miał probować zdobycia twierdzy, lub też szukać sposobu jéj ominienia, przeprowadzając artylleryą przez jedną z gór okolicznych. Dał więc rozkaz Jenerałowi Lecchi, dowódzcy wojsk włoskich, by się z niemi zwrócił na lewo, i drogą przez Grassoney starał się przejść na równinę Sesii, dotykającą do gór Simplonu i do jeziora Lago Maggiore. Poruszenie to miało na

леніе этой повинности относилось, и всѣмъ лицамъ ввѣреннаго вамъ управленія, коимъ поручено было производство сего набора. — Пребываю къ вамъ навсегда благосклонный.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Петергофъ,
13-го Іюня 1845 года.

—

Въ Высочайшемъ Указѣ, за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, данномъ Правительствующему Сенату 4-го Іюля, изображено: „Дозволивъ Министру Юстиціи отправиться на нѣкоторое время за границу, повелѣваемъ по сему случаю вступить въ управленіе Министерствомъ, на основаніи Свода Законовъ т I Учрежд. Мин. ст. 2-я и 269-я, Товарищу Министра, Тайному Совѣтнику *Шереметеву*.“

—

Въ Высочайшемъ Приказѣ, 10-го Іюня, изображено: Государь Императоръ объявляетъ строжайшій выговоръ Командующему Минскимъ Пѣхотнымъ Полкомъ, Генералъ-Маіору *Володимірову*, и Командиру Волынскаго Пѣхотнаго Полка, Полковнику *фонъ-Лейну*, за употребленіе Всемилостивѣйше жалуемыхъ денегъ на мясную и винную порціи на другія полковыя потребности, и вообще за непопечительность о благосостояніи нижнихъ чиновъ, слѣдствіемъ чего было въ сихъ полкахъ значительное число больныхъ. Его Величество, повелѣвая штрафъ сей записать въ формулярные о службѣ ихъ списки, не изволилъ лишить Генералъ-Маіора Володимірова и Полковника фонъ-Лейна командованія ввѣренныхъ имъ полковъ, собственно во вниманіе къ ходатайству Главнокомандующаго Отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ, основанному на прежней ихъ долговременной и усердной службѣ.

—

Въ Кіевѣ, 24-го Мая, скончался, на 64 году отъ роду, Павелъ *Ярковскій*, Галиційскій уроженецъ, бывшій прежде Учителемъ Кременецкой Гимназіи, и наконецъ Библіотекаремъ въ Кіевскомъ Университетѣ.

Одесса, 19 *Іюня.*

Мы получили изъ Константинополя слѣдующія извѣстія о прибытіи въ эту столицу и первыхъ дняхъ пребыванія тамъ Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Константина Николаевича.

нуть грассонкою дорогою въ долину Сези, примыкающую къ Симплону и озеру Маджіоре. Движеніе это имѣло цѣлію очистить симплонскую дорогу, соединиться съ отрядомъ, который спускался съ нея, и наконецъ рекогносцировать всѣ пути, удобныя для повозокъ. Въ то же время первый консулъ занялся крѣпостью Баромъ. Французы владѣли одною улицею, составлявшею мѣстечко, но должны были переходить подъ такимъ убійственнымъ огнемъ, что не представлялось ни какой возможности провезти артиллерійскія тяжести, хотя весь переходъ имѣлъ не больше двухъ или трехъ сотъ саженей. Коменданту предложили сдаться; но онъ отвѣчалъ съ твердостію человѣка, понимающаго важность поста, ввѣреннаго его мужеству. И такъ, одною только силою можно было овладѣть проходомъ. Артиллерія, поднятая на гору Альбаредо, не производила сильнаго дѣйствія; пытались взять приступомъ первую стѣну крѣпости, но нѣсколько храбрыхъ гренадеровъ и одинъ отличный офицеръ, Дюфуръ, были при этомъ напрасно только ранены или убиты. Въ то же время войска двинулись по тропинкѣ Альбаредо. Тысяча пять сотъ рабочихъ произвели здѣсь необходимѣйшія исправленія. Снятіемъ земли расширили тѣсныя мѣста, на крутыхъ покатостяхъ вырыли ступени для поддержанія ногъ, и набросали, въ видѣ мостовъ, бревна чрезъ нѣкоторые особенно затруднительныя пропасти. Солдаты шли по одиночкѣ, другъ за другомъ; кавалеристы вели лошадей подъ уздцы. Такимъ образомъ австрійскій офицеръ, начальникъ Барской крѣпости, видѣлъ съ уныніемъ движеніе французскихъ колоннъ, и не могъ ихъ о-

tecznienie tego naboru. — Zostaję ku wam na zawsze przychylnym.

Na oryginale własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

NIKOŁAJ.

Peterhof,
13-go Czerwca 1845 roku.

—

W Najwyższym Ukazie, z własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem, danym Rządzącemu Senatowi 4-go Lipca, wyrażono: „Dozwoliwszy Ministrowi Skarbu wyjechać na czas jakiś za granicę, rozkazujemy z tego powodu objąć zarząd Ministerstwa, na mocy Zbioru Praw T. I. Urz. Min. art. 2 i 269, Towarzyszowi Ministra, Radzcy Tajnemu *Szeremetiewowi*.“

—

W Najwyższym Rozkazie Dziennym, 10-go Czerwca, wyrażono: Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość objawia najsurowszą naganę Dowodzącemu półkiem Mińskim piechoty, Jenerał-Majorowi *Wołodimirow*, oraz Dowódzcy półku Wołyńskiego piechoty, Półkownikowi *von Lein*, że przeznaczone Najmiłościwiéj pieniądze na porcye w mięsie i wódce, użyli na inne potrzeby półkowe, i w ogólności za niestaranność o dobry byt żołnierzy, skutkiem czego była w tych półkach znaczna liczba chorych. Jego Cesarska Mość, rozkazując skarcenie to zaciągnąć do list ich stanu służby, nie raczył odejmować Jenerał-Majorowi Wołodimirow i Półkownikowi von Lein dowództwa powierzonych im półków, jedynie przez wzgląd na wstawienie się Głównodowodzącego Oddzielnym Korpusem Kaukazkim, oparte na dawniejszéj ich długoletniéj i gorliwéj służbie.

—

W Kijowie umarł d. 24 Maja, w wieku lat 64 Paweł *Jarkowski*, rodem z Galicyi, dawniéj Professor w Gimnazyum Krzemienieckiém, a w końcu Bibliotekarz przy bibliotece Uniwersyteckiéj w Kijowie.

Odessa, 19 *czerwca.*

Otrzymaliśmy z Konstantynopolu następne wiadomości, o przybyciu do téj stolicy i piérwszych dniach pobytu tamże Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia Konstantego Nikołajewicza:

---

celu oczyścić drogę wiodącą przez Simplon, podać rękę oddziałowi zstępującemu z téj góry, i obejrzeć nakoniec wszystkie drogi, zdatne do przejścia powozów. W tymże czasie, sam Piérwszy Konsul zajął się wyłącznie twierdzą Bard. Miano już w ręku jedyną ulicę stanowiącą miasteczko, lecz trzeba było przebywać ją pod takim ogniem z twierdzy, iż nie podobna było prowadzić tędy artylleryi, chociażby cała przestrzeń nie wynosiła więcéj nad 200 lub 300 sążni. Wezwano do poddania się dowódzcę twierdzy, lecz odpowiedział ze stałością człowieka, umiejącego ocenić ważność stanowiska, które męztwu jego zwierzono. Siłą więc tylko trzeba było zdobywać przejście. Działa, które wciągnięto na górę Albaredo, nie działały skutecznie; probowano wziąć szturmem piérwszy mur otaczający twierdzę, przyczém kilku walecznych grenadyerów i jeden znakomity oficer Dufour, byli naprózno tylko ranieni albo zabici. W tym czasie wojska postępowały ścieszką przez Albaredo. Tysiąc pięćset robotników pracowało bez przerwy nad jéj nieodbitą poprawą. Rozkopano ją w niektórych miejscach zbyt ciasnych, zmniejszono zbyt stromą pochyłość, kopiąc stopnie dla oparcia nogi, i nakoniec przez niektóre przepaści, rzucono kłody drzewa, mające służyć za mosty. Piechota szła jeden za drugim, jazda prowadziła konie za cugle. Tym sposobem austryacki dowódzca twierdzy, widział z wielkim swym żalem, przechodzące nasze kolumny, nie mogąc temu zapobiedz; i donosił Jenerałowi Mélas, że był świadkiem przejścia całéj armii, piechoty i jazdy, nie mając żadnego środka zaradzenia temu, ale że odpowiadał swą głową, że nie przepuści ani jednego działa

„6-го Іюня, въ 8 часовъ утра, Его Императорское Высочество Великій Князь Константинъ Николаевичъ изволилъ прибыть въ Буюкдере на пароходѣ-фрегатѣ „Бессарабія.“

Россійскій Посланникъ, Г. Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Титовъ, немедленно отправился привѣтствовать Высокаго Путешественника. Буюкдерская набережная была усыпана народомъ, когда Его Высочество, сопровождаемый Генералъ-Адъютантомъ Литке, Посланникомъ и свитою Своею, приближался, въ парадномъ каикѣ посольства, къ пристани, на которой, кромѣ чиновниковъ Миссіи, ожидали Рифатъ-Паша, Бригадный Генералъ Турецкой арміи, и Мустафа-Бей, Командиръ линѣйнаго корабля, назначенные отъ Его Величества Султана состоять при Особѣ Его Высочества, во время пребыванія Его въ Константинополѣ. Утро посвящено было обозрѣнію пространнаго и тѣнистаго посольскаго сада. Къ обѣденному столу приглашены были всѣ чиновники Миссіи. Въ продолженіи обѣда играла прибывшая на пароходѣ „Бессарабія“ военная музыка, а при возглашеніи здравія Его Высочеству, музыканты вдругъ превратились въ пѣвчихъ и звучно раздался гимнъ: „*Боже, Царя храни!*“ Послѣ обѣда, Великій Князь посѣтилъ, на Азіятскомъ берегу, такъ называемую „Великанову гору“ и развалины Генуэзскаго замка и возвратился черезъ живописную долину Гункіаръ-Скелесси, на которой расположены были въ 1838 году Россійскія войска подъ начальствомъ Графа Орлова, посланныя Государемъ Императоромъ въ помощь союзнику Своему, Султану Махмуду.

На другой день, 7-го числа, въ 10-ть часовъ утра, прибыли для поздравленія Его Высочества съ пріѣздомъ, зять Султана, Капуданъ-Паша Галиль, Главный Начальникъ Турецкаго флота и бывшій въ 1830-мъ году Посломъ Турецкимъ въ С. Петербургѣ, и Шекибъ-Эффенди, Министръ Иностранныхъ Дѣлъ. Послѣ сего Великій Князь изволилъ отправиться на пароходѣ „Бессарабія“ для общаго обозрѣнія Босфора. Пройдя по Мармарному Морю, вдоль стѣнъ Константинопольскихъ, до Семи-башеннаго замка, пароходъ поворотилъ къ Азіятскому берегу, гдѣ Его Высочество съѣхалъ на берегъ въ Фенеръ-Бахче, близъ Азіятскаго маяка, ниже Скутари. Въ долинѣ Гайдаръ-Паша приготовлены были верховыя лошади для поѣздки на гору Булгурлу, откуда Его Высочество изволилъ самъ снимать очаровательный видъ Константинополя, съ его огромною, всегда оживленною гаванью, называемою „Золотымъ-Рогомъ“. Возвращаясь къ пароходу, ожидавшему близъ дворца Бейлеръ-Бея, Его Высочество удостоилъ посѣщеніемъ Своимъ прекрасный кіоскъ Гекимъ-Баши, Главнаго Врача Султана, на полувершинѣ Булгурлу.

8-го числа, въ Пятницу, которая у Мусульманъ

становить; онъ доносилъ барону Меласу, что былъ свидѣтелемъ прохода цѣлой арміи, пѣхоты и кавалеріи, и не имѣлъ средствъ задержать ее, но ручался головою, что эта армія не перевезетъ съ собою ни одного орудія.

Между тѣмъ французская артиллерія рѣшилась на самую смѣлую попытку, т. е.—ночью провезти одну пушку подъ самымъ огнемъ крѣпости. Къ несчастію, непріятель встревоженный стукомъ, бросилъ на дорогу горшки съ горящею смолою, которые озарили ее будто дневнымъ свѣтомъ, и осыпалъ оную градомъ ядеръ. Изъ тринадцати канонеровъ, сопровождавшихъ орудіе, семеро были убиты или ранены. Это могло бы остановить и храбрѣйшихъ, однако тогда же придумано было замысловатое, хотя все еще опасное, средство. Дорогу выслали соломою и навозомъ, обложили пушки паклею, для устраненія малѣйшаго стука о лафеты, отпрягли лошадей, и мужественные артиллеристы повезли ихъ сами подъ батареями крѣпости, по Барской улицѣ. Средство это удалось имъ вполнѣ. Непріятель, стрѣлявшій по временамъ изъ предосторожности, ранилъ нѣсколько канонеровъ; не смотря на то, вся тяжелая артиллерія скоро была перевезена за ущелье, и важное препятствіе, озабочивавшее перваго консула болѣе нежели Сенъ-Бернардъ, было побѣждено. Артиллерійскихъ лошадей отправили по Альбаредской тропинкѣ.

. . . .

. . . .

Прошло тринадцать дней, и дивное предпріятіе перваго консула увѣнчалось полнымъ успѣхомъ. Сорокатысячная армія: пѣхота, кавалерія и артиллерія,

---

„Dnia 6 Czerwca, o godzinie 8-éj z rana, Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Konstanty Nikołajewicz, przybył do Bojukdere, na fregacie parowéj *Bessarabia*.

Poseł Rossyjski, P. Rzeczywisty Radzca Stanu *Titow*, niezwłócznie udał się dla powitania Wysokiego Podróżnego. Nadbrzeże Bujukderskie było natłoczone ludem, gdy Jego Cesarska Wysokość, w towarzystwie Jenerał-Adjutanta Litke, Posła, oraz Swego Orszaku, zbliżał się, w paradnym kaiku poselstwa, do przystani, gdzie, oprócz urzędników Missyi, oczekiwali: Rifaat-Basza, Jenerał brygady wojska Tureckiego, i Mustafa-Bej, dowódzca okrętu liniowego, przeznaczeni od Jego Wysokości Sułtana do zostawania przy Osobie Jego Cesarskiej Wysokości, przez czas pobytu Wielkiego Xięcia w Stambule. Ranek poświęcony był na obejrzenie obszernego ogrodu poselskiego. Do obiadu wezwani byli wszyscy urzędnicy Missyi. Podczas obiadu grała przybyła na statku *Bessarabia* wojskowa muzyka i przy wniesieniu toastu za zdrowie Wielkiego Xięcia, muzykanci niespodzianie przekształcili się w śpiewaków i hucznie dał się słyszeć hymn „*Boże zachowaj Cesarza.*“ Po obiedzie, Wielki Xiążę zwiedził, na brzegu Azyatyckim, tak zwaną „Górę Olbrzymów“ i rozwaliny zamku Genueńczyków, i powrócił przez malowniczą dolinę Hunkiar-Skelessi, na któréj rozłożone były, w r. 1838, wojska Rossyjskie, pod dowództwem Hrabiego Orłowa, posłane przez Najjaśniejszego Cesarza w pomoc sprzymierzeńcy Swemu, Sułtanowi Mahmudowi.

Nazajutrz, dnia 7, o godzinie 10 z rana, przybyli, dla powitania Jego Cesarskiej Wysokości: szwagier Sułtana, Kapudan-Basza Halil, główny naczelnik floty Tureckiéj i były w r. 1830 Poseł Turecki w Petersburgu, tudzież Szekib-Efendi, Minister spraw zagranicznych. Poczém, Wielki Xiążę odpłynął na parostatku *Bessarabia*, dla ogólnego obejrzenia Bosforu. Przepłynąwszy morzem Marmara, wzdłuż murów Stambulskich, do zamku Siedmiowieżowego, parostatek zawrócił ku brzegowi Azyatyckiemu, gdzie Jego Cesarska Wysokość wyszedł na ląd w Fener-Bachcze, blizko latarni morskiéj Azyatyckiéj, poniżéj Skutari. W dolinie Hajdar-Basza były w pogotowiu konie wierzchowe, dla wjazdu na górę Bułgurłu, skąd Jego Cesarska Wysokość sam zdejmował czarujący widok Stambułu, z jego ogromną, zawsze ożywioną przystanią, zwaną „Złotym Rogiem“. Powracając do parostatku, który oczekiwał blizko pałacu Bejler-Beja, Jego Cesarska Wysokość zwiedził prześliczny kjosk Hekim-Baszy, głównego lekarza Sułtana, na pochyłości Bułgurłu.

Dnia 8, w Piątek, który u Muzułmanów obcho-

Tymczasem artyllerya francuzka gotowała się do najśmielszéj proby, to jest, do przeprowadzenia śród nocy jednego działa pod samym ogniem twierdzy. Nieszczęściem, nieprzyjaciel ostrzeżony turkotem kół, rzucił naczynia z palącą się smołą, które oświeciły drogę jak we dnie i dozwoliły osypać ją gradem kartaczy. Z trzynastu kanonierów, którzy się ośmielili ciągnąć to działo, siedmiu było zabitych lub ranionych. Wypadek ten był w stanie przejąć trwogą najwaleczniejszych; postanowiono więc doświadczyć innego, chociaż nie mniéj niebezpiecznego środka. Nasłano ulicę słomą i gnojem, okręcono działa pakułami, tak, ażeby nie wydały najmniejszego dzwięku uderzając się o lawety; odprzężono konie, a sami odważni artyllerzyści, ciągnąc je rękoma, ośmielili się przeprowadzić pod bateryą twierdzy, wzdłuż całéj ulicy miasteczka Bard. Sposób ten udał się jak najlepiéj Nieprzyjaciel, który kiedy niekiedy strzelał jeszcze przez ostróżność, dosięgnął wprawdzie kilku kanonierów, ale wkrótce, pomimo tego ognia, cała ciężka artyllerya francuzka, przeprowadzoną została na drugą stronę wąwozu, i ta straszliwa przeszkoda, która Piérwszemu Konsulowi sprawiła więcéj troski niżeli sama góra św. Bernarda, była tym sposobem przebyta. Konie artylleryjskie przeprowadzone były drogą przez Albaredo.

. . . .

. . . .

Trzynaście dni zaledwo upłynęło, a już olbrzymi zamiar Piérwszego Konsula całkiem był przyprowadzony do skutku. Armia od 40,000 ludzi, piechota, jazda, artyllerya,

соотвѣтствуетъ нашему Воскресенью, Его Высочество изволилъ посѣтить Турецкое народное гулянье на Анатолійскомъ берегу, извѣстное подъ именемъ ,,Прѣсныхъ Водъ,,' обозрѣвать дворецъ Султана, на зываемый ,,Чараганъ'', и кавалерійскія казармы въ Кулели.

9 го числа, Его Величество Султанъ принималъ Высокаго Гостя въ лѣтнемъ дворцѣ своемъ Бейлеръ-Бея. По представленіи всѣхъ лицъ, сопровождавшихъ Великаго Князя, Его Величество Султанъ, послѣ привѣтствія и изъявленія желанія, чтобы Его Высочество продлилъ на нѣкоторое время пребываніе свое въ Константинополѣ, обратилъ вниманіе Августѣйшаго Путешественника на двѣ фарфоровыя вазы, украшавшія Султанскій покой, съ изображеніями портретовъ Государя Императора и Государыни Императрицы. По окончаніи аудіенціи Его Высочество изволилъ обозрѣвать садъ въ Бейлеръ-Беѣ.

День 10-го числа занятъ былъ поѣздкою въ Перу, чрезъ селеніе Бѣлградъ, около котораго находятся ,,Бенты,,' водохранилище и водопроводъ, доставляющіе воду въ Константинополь и построенные отчасти Турецкими Султанами, отчасти же сохранившіеся отъ Византійскихъ временъ, и чрезъ селеніе Пиргосъ, близъ котораго находится величавый водопроводъ, построенный въ VI-мъ вѣкѣ отъ Р. Х. Императоромъ Юстиніаномъ; въ 9 ть часовъ вечера, Его Высочество прибылъ въ новый Посольскій домъ въ Перѣ, при многочисленномъ стеченіи народа.

11-го числа, Его Высочество изволилъ посѣщать мечети Св. Софіи, Іени-Джамани и Султана Ахмета и обозрѣвалъ извѣстный столькими историческими событіями старинный сераль, или ,,Сарай-бурну'', гдѣ до истребленія янычаръ Султаны жили, въ восточной нѣгѣ, плѣнниками сего мятежнаго фанатическаго войска.

12 го числа, Государь Великій Князь посѣтилъ Турецкое Адмиралтейство, гдѣ встрѣченъ былъ Капуданъ-Пашею въ диванъ хавѐ, а потомъ, вмѣстѣ съ нимъ ѣздилъ осматривать Адмиральскій 120-ти-пушечный корабль ,,Махмудіе''. По отъѣздѣ Его Высочества сдѣланъ былъ съ корабля салютъ въ 21 выстрѣлъ. Вслѣдъ за симъ, воротясь въ Перу, Его Высочество изволилъ присутствовать при духовномъ обрядѣ и богослуженіи кружащихся дервишей, секты Мевлеви, имѣющихъ монастырь свой (текѐ) не подалеку отъ Россійскаго Посольскаго дома. Вечеръ былъ посвященъ прогулкѣ въ каикѣ по Золотому-Рогу. При возвращеніи оттуда домой, во время чайнаго стола, играла Русская военная музыка, и Посольскій домъ былъ иллюминованъ.

13-го числа, Его Высочество изволилъ обозрѣвать верхомъ внутренніе кварталы Константинополя. Во-первыхъ, посѣтилъ палаты Вселенскаго Пат-

dzony jest jak u nas Niedziela, Jego Cesarska Wysokość zwiedził miejsce zabawy ludu, na brzegu Anatolijskim, znane pod nazwą ,,Wód Słodkich''; obejrzał pałac Sułtana zwany Czaragan, tudzież koszary jazdy w Kuleli.

Dnia 9, Jego Wysokość Sułtan przyjmował Dostojnego Gościa w letnim pałacu swoim, Bejler-Beju. Po przedstawienia wszystkich osób z orszaku Wielkiego Xięcia, Jego Wysokość Sułtan, po przywitaniu i oświadczeniu życzenia, aby Jego Cesarska Wysokość na czas niejaki przedłużył pobyt swój w Stambule,, zwrócił uwagę Wysokiego Podróżnego na dwie wazy porcelanowe, zdobiące pokój Sułtański, na których znajdowały się portrety Najjaśniejszego. Cesarza i Najjaśniejszéj Cesarzowéj. Po skończonéj audyencyi, Jego Cesarska Wysokość raczył oglądać ogród w Bejler-Beju.

10-go Lipca dzień cały zajęła przejażdżka do Pera, przez wioskę Białgrad, około któréj znajdują się *Benty*, wodozbiór i wodociąg, dostarczające wody Stambułowi, wystawione po części przez Sułtanów Tureckich, po części dochowane od czasów Bizantyńskich,— oraz przez wieś Pirgos, w pobliżu któréj znajduje się ogromny wodociąg, wystawiony w VI wieku po N. C przez Cesarza Justyniana; o 9 téj wieczorem Jego Cesarska Wysokość przybył do nowego pałacu poselstwa w Pera, śród licznie zgromadzonego ludu.

Dnia 11-go, Jego Cesarska Wysokość raczył zwiedzać meczety św. Zofii, Jeni-Dżamani i Sułtana Achmeta, i oglądał pamiętny wielą wypadkami historycznemi stary Seraj, czyli *Sar j-Burna*, gdzie aż do wytępienia Janczarów, Sułtanowie we Wschodniéj bezczynności, pędzili dni, trzymani w niewoli przez to fanatyczne wojsko.

Dnia 12-go, Wielki Xiążę zwiedził Admiralicyą Turecką, gdzie był spotkany przez Kapudana-Baszę, w *Divan-Chané*, poczém razem z nim pojechał oglądać admiralski 120 działowy okręt *Mahmudie*. Po oddaleniu się Jego Cesarskiej Wysokości salutowano z okrętu dwunastą wystrzałami. Następnie, wracając do Pera, Jego Cesarska Wysokość raczył znajdować się na obrządku duchownym i modlitwie kręcących się derwiszów, sekty Mewlewi, mających swój klasztor (*teke*) nieopodal od pałacu poselstwa Rossyjskiego. Wieczór poświęcono przejażdżce kaikiem po Złotym Rogu. Po powrócie, podczas herbaty, grała Ruska wojenna muzyka i hotel Poselski był illuminowany.

Dnia 13-go, Jego Cesarska Wysokość raczył oglądać, konno, wewnętrzne cyrkuły Stambułu i nasamprzód zwiedził pałace powszechnego Patryarchy i Synodu. Z po-

---

перешла безъ проложенныхъ дорогъ, чрезъ высочайшія горы Европы, на рукахъ перенесла свой лагерь по снѣгу, или подъ убійственнымъ огнемъ крѣпости. Дивизія, состоявшая изъ 5,000 чел., спустилась съ малаго Сенъ-Бернарда; другая — изъ 4,000, прошла чрезъ гору Сенисъ; одинъ отрядъ занялъ Симплонъ; наконецъ корпусъ въ 15,000 чел., подъ начальствомъ генерала *Moncey*, былъ на вершинѣ Сенъ-Готарда. Такимъ образомъ, слишкомъ 60,000 солдатъ вступили въ Италію, правда, еще отдаленные другъ отъ друга значительными пространствами, но увѣренные въ скоромъ соединеніи съ главною массою, т. е. съ 40,000 чел., которая шла чрезъ Ивре, въ центръ полукружія Альповъ. И сей необыкновенный походъ не былъ безразсуднымъ замысломъ полководца, который, для того чтобы обойти своего противника, подвергалъ себя опасности самому быть обойденнымъ. Владѣя аостскою долиною, Симплономъ и Сенъ-Готардомъ, генералъ Бонапарте былъ увѣренъ, что если и проиграетъ сраженіе, то можетъ воротиться туда, откуда вышелъ; при поспѣшномъ отступленіи, вся потеря ограничивалась бы нѣсколькими пушками. Теперь, не имѣя надобности чего-нибудь скрывать онъ самъ поѣхалъ въ *Chivasso*, сказалъ рѣчь войскамъ, благодарилъ ихъ за мужество противъ австрійской кавалеріи, объявилъ имъ великія послѣдствія, которыя предвидѣлъ и показывался не только своимъ солдатамъ, но Италіянцамъ и Австрійцамъ, чтобы своимъ страшнымъ присутствіемъ испугать непріятеля, котораго еще недавно хотѣлъ усыпить въ глубокой безпечности.

przebyła bez drogi i toru największe góry Europy, ciągnąc
własnemi rękoma sprzęt swój wojenny po śniegu, i prze-
prowadzając swe działa pod morderczym ogniem dział
twierdzy Dywizya od 5,000 ludzi przebyła mały św. Ber-
nard; druga od 4,000 przedarła się przez górę Cenis. inny
oddział zajmował Simplon; nakoniec, korpus liczący 15,000
ludzi, pod dowództwem Jenerała Moncey, stał na szczycie
św. Goatrda. Tym sposobem sześćdziesiąt kilka tysięcy
żołnierzy wkraczało razem do Włoch wprawdzie od
dzielnie jeszcze i w dość znacznych odległościach od siebie,
ale już zawsze z pewnością, że się połączą wkrótce około
głównéj massy 40 000 ludzi, która miała wejść przez Iwreę
w samym środku Alpejskiego półkola. I nadzwyczajny
ten pomysł nie był szaleństwem zuchwałego wodza, który
by dla otoczenia swego przeciwnika, sam się na otoczenie
narażał. Będąc panem doliny Aosty, Simplonu i św. Go-
tarda, Jenerał Bonaparte był pewny, że w razie nawet
przegranéj bitwy, będzie mógł zawsze powrócić skąd wy-
szedł, choćby mu przyszło utracić część artylleryi, w razie
zbyt natarczywéj pogoni Nie mając już nic do ukrywania
Piérwszy Konsul przybył osobiście do Chivasso, przemó-
wił do żołnierzy, podziękował im za waleczność okazaną
w utarczkach z jazdą austryacką, obwieścił im wielkie wy-
padki, jakie już przewidywał, ukazywał się nie tylko swe-
mu wojsku, lecz też Włochom i Austryakom, aby przerazić
teraz straszliwą swą obecnością nieprzyjaciela, którego
przedtém chciał uśpić w najgłębszém ubezpieczeniu.

ріарха и Синода. За отсутствіемъ Его Святѣйшества, при неожиданной вѣсти о прибытіи Высокаго Посѣтителя, собрались Ему на встрѣчу нѣкоторые изъ Синодальныхъ Архіереевъ и нахлынула толпа народа. Великій Князь приложился къ иконамъ и Святымъ мощамъ. Вслѣдъ за симъ Его Высочество посѣтилъ, Святоградскую патріархію и въ Фанарѣ Греческую Патріаршую церковь. Намѣстникъ Іерусалимскаго Патріарха, нынѣ проживающаго въ Іерусалимѣ. Епископъ Ѳаворскій Іероѳей, встрѣтилъ Его Высочество и привѣтствовалъ рѣчью на Русскомъ языкѣ. Выѣхавъ въ мусульманское предмѣстье Эюбъ, Его Высочество проѣхалъ близъ тамошнихъ мечетей, гдѣ султаны при вступленіи на престолъ торжественно опоясываются мечемъ. По изъявленному Великимъ Княземъ желанію осмотрѣть сіе мѣсто, показаны ему были не только внѣшніе притворы, но отчасти и самая внутренность храма, доселѣ почти недоступнаго христіанамъ. Потомъ, объѣхавъ стѣны Константинополя, Великій Князь остановился и слушалъ молебствіе въ Греческой Церкви Богоматери Живоноснаго Источника (Балукли), откуда отправился къ древнимъ Златымъ Вратамъ и вошелъ въ семибашенную крѣпость. Наконецъ Его Высочество изволилъ остановиться въ Армянскомъ кварталѣ Камкапу, гдѣ былъ встрѣченъ Армяно-Григоріанскимъ Патріархомъ, Матѳеемъ, который показалъ Его Высочеству патріаршую церковь сего исповѣданія и занимаемыя имъ самимъ келіи.

14 го числа, Его Высочество изволилъ возвратиться на пароходѣ „Бессарабія" въ Буюкдере, для присутствія у Г. Посланника, Дѣйств. Ст. Сов. Титова, на большомъ праздничномъ обѣдѣ и вечерѣ, даваемыхъ въ честь Великаго Князя, и куда приглашены весь иностранный Дипломатическій Корпусъ, главныя Турецкія Паши и Министры и большая часть здѣшняго Европейскаго общества."

wodu nieobecności Jego Świątobliwości, przy niespodzianéj wieści o przybyciu Wysokiego Gościa, zgromadzili się na Jego spotkanie niektórzy z Biskupów Synodalnych, i zbiegły się tłumy ludu. Wielki Xiążę ucałował obrazy i święte relikwije. Następnie Jego Cesarska Wysokość odwiedził Swiatogrodzką Patryarchią, i w Fanarze, Grecką patryarszą cerkiew. Namiestnik Patryarchy Jerozolimskiego, bawiącego teraz w Jerozolimie, Taborski Biskup *Jerofiei*, spotkał Jego Cesarską Wysokość i przywitał mową w języku Rossyjskim. Wjechawszy do przedmieścia muzułmańskiego Ejub, Jego Cesarska Wysokość przejechał koło będących tam meczetów, gdzie Sułtanom, przy wstąpieniu na tron, uroczyście miecz przypasują. Gdy Wielki Xiążę objawił życzenie oglądania tego miejsca, okazano mu nie tylko zewnętrzne części gmachu, lecz nawet część wewnętrzną świątyni, dotąd prawie nieprzystępnéj dla Chrześcian. Potém objechawszy mury Stambułu, Wielki Xiążę zatrzymał się i wysłuchał nabożeństwa w Greckiéj Cerkwi Matki Boskiéj Życiodajnego źródła (Bałukli), skąd udał się do starożytnéj Bramy Złotéj i wszedł do Twierdzy Siedmu Wież. Nakoniec Jego Cesarska Wysokość, raczył zatrzymać się w cyrkule Ormian, Kumkapu, gdzie spotkał Go Patryarcha Ormiano-Gregoryański Mateusz, i okazał Jego Cesarskiej Wysokości cerkiew patryarszą tego wyznania, oraz cele, przez niego samego zajmowane.

Dnia 14-go, Jego Cesarska Wysokość raczył powrócić, statkiem parowym *Bessarabija*, do Bujukdere, dla znajdowania się u Posła, Rzeczywistego Radzcy Stanu Titowa, na wielkim obiedzie i wieczorze, dawanych dla Wielkiego Xięcia, na które zaproszono całe Ciało Dyplomatyczne zagraniczne, znaczniejszych Baszów tureckich, Ministrów, i większą część tutejszego Europejskiego towarzystwa."

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

ФРАНЦІЯ.

Парижъ, 11 *Іюля*.

Герцогъ Немурскій и принцъ Омальскій производили вчера смотръ кавалеріи здѣшняго гарнизона, на Марсовомъ полѣ. Во время смотра, генералъ-лейтенантъ Гр. Спарръ получилъ апоплектическій ударъ, и не смотря на скорую помощь, умеръ именно въ день своего рожденія. Онъ родился 9-го Іюля 1780 года.

— Въ жур. *l'Afrique* пишутъ, что маршалъ Бюжо представилъ недавно докладную записку Королю, въ коей жалуется на кабинетъ, и именно на то, что военный министръ оставляетъ безъ отвѣта представленіе его о колонизаціи. Въ томъ же журналѣ пишутъ, что министры совѣщались уже по предмету этой записки.

— Въ частныхъ письмахъ изъ Альжира сообщаютъ о совершенномъ истребленіи одного изъ племенъ Дагары. Въ племени семъ считалось до 1,000 чел., которые будучи преслѣдуемы французскими войсками, подъ начальствомъ полковника Пелисье, укрылись въ пещеру. Французы разложили при входѣ въ сію пещеру огонь и поддерживали оный въ теченіи цѣлаго дня. На другой день всѣ эти злополучные найдены мертвыми; до 600 труповъ добыты уже изъ пещеры. Такимъ ужаснымъ образомъ истреблено племя Реасовъ.

— Знаменитый композиторъ, Г. Оберъ, нѣсколько уже дней опасно боленъ.

12 Іюля.

Его Величество Король, въ сопровожденіи семейства своего, выѣхалъ третьяго дня въ Дре, чтобы присутствовать завтрашняго числа на панихидѣ за упокой герцога Орлеанскаго. Предъ отъѣздомъ, Король принималъ Г. Тьера, который, чрезъ нѣсколько дней, отправляется въ Лилль.

— Вчера прибыло нѣсколько курьеровъ въ военному министру, съ которыми, какъ полагаютъ, получены донесенія о подробностяхъ ужаснаго событія въ Дагарскихъ горахъ, возбудившаго всеобщее негодованіе.

— По распоряженію министра народнаго просвѣщенія, возложена на совѣтъ университета обязанность представлять ежегодно, во время вакаціи, списокъ руководствамъ, назначаемымъ для преподаванія.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

Paryż, 11 *lipca*.

Xiążęta: Nemours i Aumale, odbywali zawczoraj przegląd jazdy tutejszéj załogi, na polu Marsowém. Podczas tych ćwiczeń wojskowych, Jenerał-Porucznik Hr. Sparre, uderzony został apoplexyą, i mimo najśpieszniejszą pomoc lekarską, rozstał się z życiem, właśnie w rocznicę swoich urodzin; Hrabia bowiem przyszedł na świat 9 lipca 1780.

— Dziennik *l'Afrique* donosi, że Marszałek Bugeaud miał niedawno podać memoryał Królowi, w którym użala się na gabinet, a mianowicie na milczenie Ministra wojny, w przedmiocie jego planu o kolonizacyi. Tenże sam dziennik dodaje, że gabinet miał już nad tym memoryałem naradę.

— Prywatne listy z Algieru donoszą o zupełném wytępieniu jednego z plemion Dahary. Plemie to, liczące 1,000 głów, ścigane przez wojska francuzkie, pod dowództwem Półkownika Pelissier, nie chciało się poddać i schroniło do jaskini. Francuzi, w dniu 19 m czerwca, podłożyli przy wnijściach do niéj ogień, który cały dzień utrzymywali; nazajutrz zwiedzano jaskinię, gdzie znaleziono wszystkich tych nieszczęśliwych, pozbawionych życia. Wyciągniono już przeszło 600 trupów. Takim to okropnym sposobem zginęło plemie Uled-Riahów, złożone z mężczyzn, kobiét i dzieci.

— P. Auber, sławny kompozytor muzyczny, jest od kilku dni niebezpiecznie chory.

Dnia 12 lipca.

Król z rodziną swoją wyjechał onegdaj do Dreux, w celu znajdowania się w dniu jutrzejszym na nabożeństwie żałobném, odbywać się mającém na pamiątkę zgonu Xięcia Orleanu. Przed odjazdem dawał Król posłuchanie P. Thiers, który za dni kilka udaje się do Lille.

— Wczoraj przybyło kilku gońców do ministerstwa wojny. Sądzą, że przywiezione przez nich depesze, ściągają się do owego okropnego wypadku w górach Dahara, który powszechne sprawił oburzenie.

— Minister oświecenia postanowił, aby rada uniwersytecka, corok podczas wakacyj, urzędownie przeznaczała dzieła, mające być użytemi w wykładzie nauk.

13 Іюля.

Говорятъ, что правительство назначитъ повѣреннаго въ дѣлахъ къ Мароккскому двору. До сего времени европейскія державы содержали въ Марокко только консуловъ, которые жили въ Танжерѣ, на разстояніи трехъ дней пути отъ столицы, что было весьма затруднительно, потому что консулы не могли непосредственно относиться къ Султану, а вели переписку чрезъ Пашу.

— Здѣсь получены журналы и письма изъ Альжира отъ 5 Іюля. Въ журналѣ Акбаръ сообщаютъ объ извѣстномъ уже несчастномъ случаѣ въ Дагарскихъ горахъ, присовокупляя, что полковникъ Пелисье употреблялъ всевозможныя мѣры, чтобы склонить фанатическое племя, Уледъ-Ріяхъ, добровольно покориться Франціи; но видя, что всѣ представленія его тщетны, приказалъ разложить огонь, вслѣдствіе чего 500 челов. лишились жизни. Когда Французы вошли въ пещеру, то еще 150 чел. горцевъ были живы, но большая часть ихъ вскорѣ умерла. Послѣ сего плачевнаго случая, прочія племена, кочующія въ горахъ Дагара, покорились и выдали оружіе.

— 29 Іюня былъ разстрѣлянъ на публичной площади въ Орлеансвилѣ бывшій каидъ племени Геумисъ, Мехмедъ Бенъ-Фрегуль и его главный сообщникъ Іабіа-Бенъ Аисъ. Военный судъ приговорилъ ихъ къ смертной казни за грабежи; они испрашивали милости Короля, но не получили помилованія, по причинѣ многочисленныхъ своихъ злодѣяній. Опасались, чтобы Арабы не рѣшились отнять преступниковъ, но мѣры предосторожности, принятыя полковникомъ Сенъ-Амандомъ, разстроили ихъ замыслы.

14 Іюля.

Король и Королевская фамилія возвратились сегодня изъ Дре въ Нельи. Король и Королева бельгійскіе имѣютъ прибыть въ Парижъ на Іюльскія празднества.

— Говорятъ, что Королева Христина вступила уже въ предварительные переговоры, на счетъ бракосочетанія дочери своей Инфантины Лузы, съ герцогомъ Монпансьерскимъ.

— Утверждаютъ, что еще предъ истеченіемъ настоящаго мѣсяца, всѣ домы Іезуитовъ во Франціи будутъ закрыты, а находившіеся въ оныхъ члены сего общества помѣстятся въ резиденціяхъ епископовъ.

— Послѣднія извѣстія изъ Океаніи писаны въ Декабрѣ прошлаго года. Губернаторъ Брюа отправился, 5-го Ноября, на пароходѣ, на островъ Морай, гдѣ глава Туземцевъ, по имени Таирапа, радушно его принялъ. Губернаторъ живетъ уже въ новомъ своемъ дворцѣ, коего почти всѣ части привезены въ Папеити изъ Франціи.

— Четвертая часть Исторіи Консульства и Имперіи, составленной Тьеромъ, вышла уже изъ печати, а 5 часть выйдетъ въ концѣ Августа.

Англія.

Лондонъ, 11 Іюля.

Въ то время, когда англійскій кабинетъ и парламентъ стараются расположить въ свою пользу умы въ Ирландіи, утверждая благопріятствующіе католикамъ законы, въ этой же странѣ начинаетъ появляться родъ гражданской войны. Не смотря на старанія О Коннеля и духовенства, рибалтизмъ (*ribbaudisme*, такъ технически именуютъ настоящее безчинство ирландскаго народа) возникаетъ повсюду. Вооруженныя шайки проходятъ провинціи, подвергая грабежу и насиліямъ мирныхъ жителей; не рѣдко случаются также и убійства. Получивъ извѣстіе объ умерщвленіи Г. Бель-Бута, окрестные протестанты собрались въ значительномъ числѣ съ оружіемъ барабанами и знаменами и пошли въ квартиру убитаго, гдѣ надъ прахомъ его поклялись отмстить смерть его. На другой день, слишкомъ 3,000 человѣкъ вооруженныхъ присутствовало на его погребеніи. Въ то же время католическими священниками получаемы были безъименныя письма съ упреками въ пролитіи крови, и съ угрозами, что за всякаго протестанта, умерщвлены будутъ десять католиковъ и одинъ священникъ.

— Въ нижней палатѣ, по поводу обнаруживающихся въ Ирландіи смятеній, происходили объясненія между

Dnia 13 lipca.

Słychać, że rząd mianować będzie sprawującego interessa przy dworze Marokkańskim. Dotychczas mocarstwa Europejskie utrzymywały w Marokko tylko Konsulów, mieszkających w Tangierze, o trzy dni drogi od stolicy. Rzecz ta stawała się powodem licznych trudności; Konsulowie bowiem nie mogli wprost, tylko za pośrednictwem Baszy, korrespondować z Sultanem.

— Nadeszły tu dzienniki i listy z Algieru z dnia 5-go lipca. Pismo czasowe *Akhbar*, donosząc o wiadomym smutnym wypadku w górach Dahara, dodaje tylko, że Półkownik Pelissier dokładał największéj usilności, w celu przywiedzenia dobremi sposobami fanatycznego plemienia Uled Riah do poddania się władzom francuzkim; widząc nakoniec, że wszelkie przedstawienia i wszystkie namowy były próżnemi, kazał podłożyć ogień, który przyprawił o utratę życia przeszło 500 osob. Za wejściem Francuzów do jaskini, znaleziono jeszcze 150 osób przy życiu, lecz większa ich część umarła w łazarecie. Po tym opłakanym wypadku, inne plemiona, zamieszkujące góry Dahara, poddały się Francuzom.

— Dnia 29 go czerwca, rozstrzelano na publicznym placu w Orleansville, byłego kaida plemienia Heumis, Mohameda Ben-Fregul i jego najgłówniejszego spólnika Jabia-Ben-Aissa. Sąd wojenny, za liczne rabunki skazał ich na śmierć; odwołali się do łaski Królewskiéj, lecz téj, dla mnogich swych zbrodni, pozyskać nie mogli. Obawiano się, aby Arabowie nie chcieli odbić winowajców, lecz środki ostróżności, przedsięwzięte przez Polkownika Saint-Amand, zniweczyły ich plany.

Dnia 14 lipca.

Król z rodziną swoją wrócił wczoraj z Dreux do zamku Neuilly. Królestwo Imć Belgijscy mają przybyć do Paryża na uroczystości Lipcowe.

— Słychać, że Królowa Krystyna uczyniła piérwsze kroki, do zagajenia związku małżeńskiego, między drugą córką swoją Infantką Ludwiką, a Xięciem Montpensier.

— Zapewniają że jeszcze przed upływem bieżącego miesiąca, wszystkie domy Jezuitów we Francyi będą zamknięte; członkowie zaś zgromadzenia, którzy się w nich znajdowali, mają bydź pomieszczeni w rezydencyach Biskupów.

— Wiadomości ostatnie z Oceanii dochodzą do grudnia roku zeszłego. Gubernator Bruat udał się był 5 go Listopada z Papeitii, statkiem parowym, na wyspę Morai, gdzie go naczelnik krajowców, imieniem Tairapa, gościnnie przyjął. Gubernator zamieszkał już w nowym pałacu swoim w Papeiti; wszystkie prawie części téj budowy przywiezione zostały z Francyi.

— Właśnie wyszedł czwarty tom Thiersa Historyi Konsulatu i Cesarstwa; tom piąty ma być ogłoszony w końcu Sierpnia.

Anglia.

Londyn, 11 lipca.

Podczas kiedy gabinet i parlament angielski pracują nad zjednaniem dla siebie umysłów w Irlandyi przez prawa sprzyjające katolikom, rodzaj wojny społecznéj gotuje się w téj chwili na wielu punktach tego kraju. Pomimo usiłowań O'Connella i duchowieństwa, rybałtyzm (*ribbaudisme*, tak nazywają technicznie obecną swawolę ludu w Irlandyi), odradza się tu i ówdzie. Bandy zbrojne przebiegają prowincye, rabując i napastując spokojnych mieszkańców. Zabójstwa nie rzadko się też zdarzają. Z odebraniem wiadomości o zamordowaniu P. Bell Booth, protestanci z okolic zebrali się w wielkiéj liczbie, i zbrojno z bębnami i chorągwiami, pociągnęli do mieszkania zabitego, gdzie na trupie jego wykonali przysięgę, iż się śmierci jego pomszczą. Nazajutrz przeszło 3,000 osób uzbrojonych znajdowało się na pogrzebie. W tymże czasie xięża katoliccy odbierali listy bezimienne, w których wkładano na nich odpowiedzialność za krew przelaną, z groźbami, iż za każdego protestanta, będzie zamordowanych dziesięciu katolików i xiądz jeden.

— W Izbie Niższéj, zamieszania mające miejsce w Irlandyi, dały powód do objaśnień między Sir Edmundem

Сэръ Эдмундомъ Гесомъ и министрами. Г. Осборнъ увѣрилъ отъ имени правительства, что рибалтизмъ лишенъ какъ политическаго такъ и религіознаго характера; что произойдетъ собраніе благомыслящихъ жителей всѣхъ состояній и духовенства всѣхъ исповѣданій, съ цѣлію доставить правительству мѣры для подавленія сихъ безпорядковъ, и что можно полагать, что это послѣдуетъ безъ обнародованія военнаго права.

— Въ придворной газетѣ обнародовано, что Гонгъ-Конгскій губернаторъ, г-нъ Дависъ, пожалованъ въ званіе баронета соединенныхъ королевствъ.

— Въ Гонгъ-Конгѣ два китайскія города: *Чикъ-чу* и *Чекъ-паи ваннъ*, по повелѣнію правительства названы *Станлеемъ* и *Абердиномъ*, въ честь двухъ министровъ настоящаго кабинета.

— Въ парламентѣ дѣла производятся довольно скоро; вчера нижняя палата утвердила, 177 голосами противъ 26, чтеніе въ третій разъ билля объ ирландскомъ Университетѣ; а верхняя палата занималась разсмотрѣніемъ своего учрежденія.

— Изъ Буэносъ-Айреса получены отъ 6-го Мая извѣстія, о прибытіи туда англійскаго уполномоченнаго г на Оуслей, и что въ этой странѣ продолжаются безпорядки.

— Знаменитый инженеръ, маіоръ Сэръ В. С. Гаррисъ, представилъ директорамъ компаніи восточной Индіи проектъ учрежденія чрезъ Суэзскій перешеекъ сообщенія прямо съ Индіею посредствомъ желѣзной дороги, на которую суда, прибывающія съ обѣихъ сторонъ, могутъ быть поднимаемы паровою машиною. По исчисленію Г. Гарриса, для поднятія судна съ грузомъ въ 800 тоннъ, достаточно будетъ машины съ силою не болѣе трехъ обыкновенныхъ паровозовъ, приводящихъ въ движеніе цѣпь вагоновъ. Суда должны имѣть мачты складныя, для меньшаго сопротивленія воздуха при слѣдованіи сухимъ путемъ; дорога въ центрѣ должна имѣть развѣтвленіе, чтобы суда могли расходиться при встрѣчѣ. Такимъ образомъ перешеекъ, въ 84 анг. мили, можно будетъ проѣхать въ продолженіе шести часовъ. Несмотря на кажущуюся несбыточность сего предпріятія, точное вычисленіе и извѣстное искусство Г. Гарриса въ работахъ сего рода пріобрѣтаютъ довѣренность къ его предположенію самихъ директоровъ компаніи.

— Въ Лондонѣ получено извѣстіе о пожарѣ, случившемся, 9-го Мая въ Калькутѣ, въ зданіи торговаго дома Мекъ-Викара и К., который ведетъ весьма значительныя торговыя дѣла съ Европою. Все это зданіе сдѣлалось добычею пламени со всѣми книгами и бумагами; убытки весьма значительны.

12 *Іюля.*

Его Величество Государь Императоръ Всероссійскій прислалъ въ подарокъ Е. К. В Герцогу Альберту, три русскіе экипажа: дрожки обыкновенныя одномѣстныя, дрожки двумѣстныя и сани, а также четверку лошадей съ Императорскихъ заводовъ. Подарокъ этотъ прибылъ прямо изъ Петербурга на пароходѣ „Камилла.“ Вмѣстѣ съ тѣмъ отправлены въ Англію трое русскихъ кучеровъ для обученія кучеровъ герцога Альберта русской ѣздѣ. Эти экипажи и лошади, 9-го числа с. м., отведены были изъ гостинницы Русскаго Посольства въ Букингамскій дворецъ, а оттуда въ Виндзорскій замокъ. Въ лондонской иллюстрированной газетѣ сдѣлано уже изображеніе саней и чрезвычайно хвалятъ красоту лошадей.

— Принцъ Альбертъ купилъ на сихъ дняхъ, за 150 фунт. ст., у одной вдовы альдермана одежду, въ которой знаменитый Нельсонъ былъ въ битвѣ при Трафальгарѣ, съ тѣмъ, чтобы подарить оную Гринвичскому госпиталю, въ коемъ находится нѣсколько оставшихся по смерти сего героя предметовъ. Купленный принцемъ мундиръ прострѣленъ ядромъ убившимъ адмирала, и на немъ видны еще слѣды крови.

— Датскій фрегатъ *Galatea*, предназначенный для путешествія вокругъ свѣта, прибылъ 9 го числа въ Плимутъ, отсюда отправится въ Индію и Китай, куда отвезетъ посланника, для заключенія торговаго трактата.

— Вчера верхняя палата разсматривала проекты о желѣзныхъ дорогахъ, а нижняя палата — билль о шотландскихъ нищихъ.

— Часть англійской аристокраціи отправляется изъ Лондона чрезъ Остенде на берега Рейна, для того, чтобы находиться тамъ во время пребыванія Короле-

H yes i Ministrami. P. Osborne, w im'eniu Rządu zapewnił, że rybałtyzm niema żadnego charakteru politycznego ani religijnego; że zgromadzenie dobrze myślących mieszkańców wszelkiego stanu i duchownych wszelkiego wyznania, ma mieć miejsce, w celu uradzenia środków dopomożenia Rządowi ku poskromieniu tych bezprawów, i że spodziewać się trzeba, że to nastąpi bez potrzeby ogłoszenia prawa wojennego.

— *Gazeta dworska* donosi, że Gubernator Hong-Kongu, P. Davis, mianowany został baronetem połączonych krolestw.

— W Hong-Kong nazwiska dwóch miasteczek chińskich: *Czik-czu* i *Czek-pai wann*, z rozkazu rządu zostały zmienione na *Stanley* i *Aberdeen*, na cześć dwóch Ministrów obecnego gabinetu.

— Parlament zajmuje się czynnie sprawami prawodawczemi; wczoraj przyjęła Izba Niższa (177 głosami przeciw 26) trzecie odczytanie bilu o uniwersytecie Irlandzkim; Izba zaś Wyższa zajmowała się roztrząsaniem przywilejów swoich.

— Donoszą z Buenos-Ayres, pod dniem 6 maja, że tamże przybył P. Gore Ouseley, pełnomocnik angielski, i że kraj ten ciągle zostaje w dawniejszym bezrządzie.

— Sławny inżynier, Major Sir W. C. Harris, złożył Dyrektorom Kompanii Wschodnio-Indyjskiéj projekt ustanowienia przez międzymorze Suez kommunikacyi wprost z Indyami za pomocą drogi żelaznéj, na którą okręty, przybywające z obu stron, byłyby wciągane machiną parową Podług rachunku P Harris. dla wciągnienia okrętu z ładunkiem 800 beczek; wystarczyłaby machina z siłą nie więcéj jak trzy razy większą od zwykłego parowozu, ciągnącego karawanę wagonów. Okręty powinny mieć maszty składane, dla mniejszego oporu powietrza podczas przeprawy lądowéj; droga po środku powinna mieć rozgałęzienie, dla rozmijania się okrętów idących na spotkanie. Tym sposobem przestrzeń międzymorza, od 84 mil ang. byłaby przebiegona w sześć godzin. Mimo pozorne niepodobieństwo przedsięwzięcia, ścisłe wyrachowania i znana biegłość P. Harris w robotach tego rodzaju, zjednywają wysoki stopień ufności dla jego podania, w gronie samych-że Dyrektorów Kompanij.

— Odebrano w Londynie wiadomość o pożarze, zdarzonym w Kalkucie 9 maja, w gmachach domu handlowego Mac-Vicar i K. który prowadzi na bardzo wielką stopę interesa z Europą. Cały ten zakład zgorzał wraz z xięgami i papierami; szkody są bardzo znaczne.

Dnia 12 *lipca.*

N. Cesarz Jego Mość Rossyjski przysłał w darze dla J. K. W. Xięcia Alberta trzy ekwipaże ruskie: dorożkę zwyczajną pojedyńczą, dorożkę podwójną i sanie; tudzież cztéry konie ze stad Cesarskich. Te podarunki przybyły wprost z Petersburga na statku parowym *Camilla*, a razem z niemi ruscy stangreci, w celu nauczenia stangretów Xięcia Alberta zaprzęgu i powożenia na sposób ruski. Powozy i konie odprowadzone zostały 9 go z. m z hotelu Poselstwa Rossyjskiego do pałacu Buckingham, a ztamtąd do zamku Windsor. Gazeta illustrowana Londyńska dała już rysunek sań, i nadzwyczaj wynosi piękność koni.

— Xiążę Albert zakupił w tych dniach, od pewnéj wdowy po aldermanie, suknie, które sławny Nelson, w bitwie pod Trafalgar nosił, za 150 funt. szter., w celu ofiarowania ich szpitalowi w Greenwich, który kilka pozostałości po tym bohaterze morskim posiada. W mundurze kupionym przez Xięcia, widzieć można dziurę, utworzoną przez kulę, ktora Admirała zabiła, tudzież niezatarte jeszcze krwi ślady.

— Duńska fregeta *Galatea*, mająca odbydź podróż około świata, zawinęła 9 do Plymouth, skąd udaje się do Indyi i Chin, gdzie wysadzi Posła, mającego zawrzeć traktat handlowy z państwem niebieskiém.

— Izba Wyższa zajmowała się wczoraj kolejami żelaznemi, a Izba Niższa, bilem o ubogich w Szkocyi.

— Część arystokracyi angielskiéj udaje się z Londynu przez Ostendę do prowincyi Nadreńskich, w celu znajdowania się tamże podczas pobytu Królowéj Wiktoryi. Po-

вы Викторіи. Въ числѣ путешественниковъ находятся: герцогъ Клевеландъ, маркизъ Норманби, маркизъ Дугласъ съ своею супругою, урожденною герцогинею Баденскою, леди Левесонъ и прочіе.

— Подробности о вспыхнувшемъ, 28-го Мая, пожарѣ въ Квебекѣ, приводятъ въ ужасъ; потери гораздо значительнѣе нежели сначала думали. По собраннымъ уже нынѣ свѣдѣніямъ, сгорѣло—1635 домовъ, кромѣ другихъ зданій, и 16,000 человѣкъ всякаго возраста лишены пріюта. Слишкомъ 100 человѣкъ лишились при этомъ жизни. Мѣстное управленіе назначило для пособія пострадавшимъ, 2,000 фунтовъ стерлинговъ. Генералъ-губернаторъ лордъ Миткельфъ и католическій епископъ прибавили къ этой суммѣ по 500 фунт. ст. каждый.

Италія.

Римъ, 3 Іюля.

Его Святѣйшество Папа переѣхалъ на лѣто изъ Ватикана въ квиринальскій дворецъ.

— Изъ Испаніи опять прибылъ курьеръ; по этому заключаютъ, что церковныя дѣла вскорѣ будутъ тамъ устроены. Однако въ засѣданіи консисторіи 27-го Іюня положено не прежде отправить кардинала Бурнелли, какъ по назначеніи духовенству со стороны испанскаго правительства содержаніи.

— Изъ Неаполя, отъ 28 го Іюня, сообщаютъ: Изверженіе Везувія, предсказанное по нѣкоторымъ признакамъ, продолжается уже нѣсколько дней. Вулканъ извергаетъ пламя и множество камней изъ отверстія, образовавшагося за нѣсколько мѣсяцевъ въ жерлѣ. Потоки раскаленной лавы проложили себѣ широкій путь.

Испанія.

Мадритъ, 1 Іюля.

Правительственная газета обнародовала Королевское постановленіе, дозволяющее министрамъ, по согласіи кортесовъ, сдѣлать заемъ въ 200 милліоновъ реаловъ, на постройку шосе и прочихъ сообщеній.

— Изъ Барселоны пишутъ, отъ 29 го прошлаго мѣсяца, что хотя медики совѣтовали Королевѣ употреблять воды въ Санта Адведа, однако же председатель министровъ не согласился, и потому полагаютъ, что Королева возвратится въ Мадритъ, прямо чрезъ Сарагоссу. Въ Эспарагуэра Королева тоже не могла пользоваться, потому что тамъ нѣтъ приличнаго помѣщенія.

— Говорятъ, что г-нъ Мартинесъ де ла Роза намѣревается отказаться отъ министерства, и принять посольство при французскомъ дворѣ.

— Парижскій кабинетъ извѣстилъ здѣшнее правительство, что хотя Донъ Карлосу и его супругѣ выданъ паспортъ въ Греуль, однако же они тамъ будутъ находиться подъ бдительнымъ присмотромъ. Графу Монтемолену не будетъ дозволено выѣзжать изъ Буржа.

7 Іюля.

Нынѣшній министръ финансовъ, при вступленіи въ должность, объявилъ, что онъ не намѣренъ слѣдовать пагубной системѣ собиранія доходовъ впередъ, подобно тому, какъ поступали его предшественники, обременившіе казну огромными долгами. Вопреки сему торжественному объявленію, министръ финансовъ заключилъ недавно съ Санъ Фернандскимъ банкомъ договоръ, на основаніи коего, банкъ обязался выдать правительству впередъ 60 милліоновъ реаловъ, за каждый мѣсяцъ нынѣшняго года; условія сего договора отяготительнѣе всѣхъ прежнихъ обязательствъ. Во всѣхъ журналахъ порицаютъ дѣйствія министра финансовъ; генералъ Нарваэзъ, говорятъ, докладывалъ Королевѣ о необходимости уволить г-на Мона отъ должности, но получилъ въ томъ отказъ.

między temi osobami wymieniają: Xiężnę Cleveland, Margr. Normanby Margr. Duglas z małżonką, z domu Xiężniczką Badeńską, Lady Levesson i t. d.

— Szczegóły o pożarze zdarzonym w Quebec w dniu 28 maja są przerażające; szkody daleko większe niż zrazu mniemano. Podług zebranych teraz wiadomości zgorzało 1,635 domów mieszkalnych, prócz innych zabudowań a 16 000 osób wszelkiego wieku pozostało bez schronienia. Przeszło 100 ludzi zginęło w płomieniach. Rząd prowincyonalny wyznaczył na wsparcia 2 000 funtów szterlingów, Wielkorządzca Lord Metcalfe i Biskup Katolicki, dodali każdy po 500 funtów do téj summy.

Włochy.

Rzym, 3 lipca.

Ojciec św. przeniósł się na letnie mieszkanie z Watykanu do pałacu Kwirynalnego, na Monte Cavallo.

— Przybył tu znowu goniec z Hiszpanii, z czego wnoszą że sprawy kościelne będą w tym kraju niebawem urządzone. Jednakże na konsystorzu, odbywanym w dniu 27 m czerwca, postanowiono, dotąd wstrzymywać wyjazd Mr. Brunelli, pokąd istotnie rząd hiszpański duchowieństwa nie uposaży.

— Piszą z Neapolu pod d 28 czerwca: Wybuch Wezuwiusza, zwiastowany przez różne symptomata, rozpoczął się od dni kilku. Wulkan wybucha płomienie i wyrzuca mnóstwo kamieni przez otwór utworzony przed kilku miesiącami w kraterze. Żarząca się lawa otworzyła sobie szeroką drogą.

Hiszpania.

Madryt, 1 lipca.

Gazeta rządowa umieściła dzisiaj postanowienie Królewskie, upoważniające Ministrów, za przyzwoleniem kortezów, do zaciągnienia pożyczki w ilości 200 milionów realów, na budowę dróg bitych i zakładanie środków komunikacyjnych.

— Donoszą z Barcelony pod dniem 29 m z. m., że lubo przyboczni lekarze Królowéj, doradzali jéj ciągłe używanie wód w Santa Agueda (w Biskai), jednakże Prezes Ministrów oparł się temu; sądzą zatém, że Królowa z Rodziną swoją wróci do Madrytu, prosto przez Saragossę. Nie mogła także Królowa używać wód w Esparagnerze, w miejscu tém bowiem, żadnego stosownego niema mieszkania.

— Mówią, że P. Martinez de la Rosa zamyśla złożyć ministerstwo, a zostać Posłem przy dworze francuzkim.

— Gabinet Paryzki doniósł naszemu rządowi, że wprawdzie udzielił Don Karlosowi i jego małżonce paszport do Greouls; jednakże zostawać tam będą pod ścisłym nadzorem. Hr. Montemolin nie otrzyma pozwolenia do wyjazdu z Bourges.

Dnia 7 lipca.

Teraźniejszy Minister skarbu, obejmując urząd swój oświadczył był, że wyrzeka się zgubnego systematu antycypowania dochodów, którego trzymając się poprzednicy jego obarczyli kraj ogromnym deficitem. Tymczasem, mimo to solenne oświadczenie, Minister rzeczony zawarł teraz z bankiem St Fernando umowę, mocą któréj bank ma rządowi zaliczyć z góry po 60 milionów realów, za każdy z nieupłynionych jeszcze miesięcy roku bieżącego, i warunki, na których zaliczenie to się opiera, są jeszcze uciążliwsze, aniżeli były kiedykolwiek dawniéj Wszystkie pisma ganią postępowanie Ministra, a Jenerał Narvaez miał nawet prosić Królowę, aby uwolniła P. Mon od sprawowanego urzędu, co mu jednak odmówionem zostało.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гаиксберга— Печ. позвол. 20 го Іюля 1845 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. А. Мухинъ.